GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek . Nro. 60. 30. Maia 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Ze Lwowa.* —

Dokończenie Umowy względem prawa Kadukowego dla Cesarstwa Austryiackiego i Królestwa Sardyńskiego i t. d. (przerwaney w przeszłym Numerze gazety naszey.)

Artykuł III.

Tymczasem zniesienie powyżey rzeczonych opłat, nie obeymuie w cale taxy emigracyyney, w ścisłym związku zostaiącey z ustawami emigracyynemi, ani też podatków pobieranych od spadków i spuścizn, które nawet i właśni poddani, gdy iakowy spadek obeymuią płacić obowiązani, chociażby przytém rzecz o wyniesienie się, lub wyprowadzenie maiątku nie zachodziła. Oba przeto wysokie umawiaiące się Mocarstwa zastrzegły sobie wyraźnie prawo względnie taxy emigracyyney i podatku spadkowego stanowienia to, co się onym przyzwoitém zdawać będzie.

Artykuł IV.

Gdy wolność wywożenia, z natury swoiey tylko do maiątku nie zaś do osób zastosowana być może, przeto ninieysza Umowa nic nie odmienia w ustawach i rozporządzeniach, które każdemu poddanemu pod karą konfiskaty lub inną, wkładaią obowiązek, aby przed osadzeniem się w kraiach obcych, swoiego Rządu o pozwolenie wyniesienia się z kraiu, upraszał.

Artykuł V.

Jako następność teyże zasady stanowi się, że, pomimo zaprowadzoney tym sposobem wolności wywożenia maiątku, iednakże taxa za uwolnienie od służby woyskowey pobierana być może, w tych wszystkich przypadkach, gdzie pozwolenie wyniesienia się z kraiu otrzymuie osoba, która z osobistych swoich stosunków powinności służenia w woysku podlega i nie przeżyła ieszcze wieku, w którym ten obowiązek ustaie.

Artykuł VI.

Co się tycze osób, które ieszcze przed zawarciem ninieyszey Umowy, nie otrzymawszy na to poprzedniego pozwolenia od Monarchy z kraiu wynieśli się, kara konfiskaty, w takim tylko przypadku mieysce mieć powinna, ieżeli takowa osoba, znaiąc doskonale ustawy na przeciw emigracyi ustanowione, za granicą osiadła, i w tym przypadku, gdy wezwaniu Zwierzchności nieposłuszną była.

Artykuł VII.

Zgodzono się wreszcie na to; że powyższe ustawy, nie maią mieć żadnego wpływu na przepisy względem ceł i myta, które teraz w obu Państwach, w swoiey mocy zostaią, lub w przyszłości zaprowadzone być mogą.

Artykuł VIII.

Chociaż mocą ninieyszey Umowy wszystkie opłaty i taxy, które dotąd od wyprowadzonego maiątku, do kass monarchicznych uiszczane być musiały, ustać maią, iednakże Stanom prowincyionalnym i Korporacyiom, które w przypadkach wyprowadzenia maiątku do poboru iakowey opłaty upoważnionemi były, używanie prawa tego zachowuie się.

Artykuł IX.

Umowa ninieysza ratifikowaną być ma, a ratyfikacyie w Wiedniu w przeciągu czterech tygodni, lub gdy to być może, wcześniey ieszcze wymienione być maią. Od dnia wymiany tych ratyfikacyi Umowa ninieysza nabiéra z obu stron zupełney mocy i wagi.

W dowód czego Pełnomocnikowie obóch strón takowę podpisali i pieczęciami stwierdzili.

Działo się w Wiedniu dnia 19. Listopada 1824.

(L. S.) Xiąże Metternich.
(L. S.) Hrabia Pralorme.

— *Z Wiédnia d. 18. Maia.* —

Gazeta Medyiolańska z d. 9. Maia podaie dalsze wiadomości o pobycie NN. Cesarstwa w Lodi i o ich podróży do Monzo:

»W d. 7. Maia wieczorem NN. Cesarstwo zaszczycili obecnością swoią rzęsisto oświecony teatr i bawili aż do drugiego aktu. Całe miasto oświecono; naywspanialey wydawał się wielki plac, który oświecony symetrycznie kolorowemi lampami, ozdobiony był godłami i przezroczami uroczystości dnia odpowiadaiącemi.

Dnia następuiącego, 8. Maia po Nabożeństwie, w prywatney kaplicy, N. Pani oglądała instytut wychowania dziewcząt pod sterem Pani Corsvay, i wypytywała się łaskawie i z uwagą o wszystkie szczegóły. O 3 godzinie z południa wyiechali NN. Cesarstwo z całym Dworem przy błogosławieństwie mieszkańców z Lody przez Cassano do zamku Monza. W Spino wystawione były dwa

)(

łuki tryiumfalne z kwiatami i napisami; gdy NN. Cesarstwo przybyli, powitała ich muzyka. Równie i w Riwolcie były dwa łuki tryiumfalne, i w obudwóch tych mieyscach przyymowała dostoynych Podróżnych Deputacyia okolicznych gmin i zebranego ludu odgłosem radości. O godzinie 5 z południa ziechali NN. Cesarstwo do Cassano i odmieniwszy konie udali się przez Inzago, Fornaci i Gorgonzola do Monzo. We wszystkich mieyscach, którędy NN. Cesarstwo iechali, postroione były domy w kwiaty, stały łuki tryiumfalne a drogę napełniało mnóstwo ludu. O godzinie 6 1/2 zbliżyli się NN. Cesarstwo pod Monzo, o godzinie 6 3/4 wiechali do miasta, gdzie przyięli ich Wice-Królestwo, którzy dwóma godzinami byli pospieszyli. Wieczorem całe miasto oświecono.

Dyrekcyia uprzywileiowanego Austryiackiego narodowego banku spaliła w d. 17. b. m. o godzinie 9 rano dziesięć milionów wykupionych pieniędzy papierowych na stoku przy bramie zwaney Stubenthor w domu do tego przygotowanym, w obecności przeznaczonych C. K. Kommissarzy i C. K. Stanu, kredytu i centralnéy Izby obrachunkowéy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Zjednoczone Stany Ameryki północnéy.

Podług gazety Nowo-Yorkskiéy z d. 2. Kwietnia, były Prezydent opuścił Washington, i udał się do włości swoiey w Wirginii. — Jenerał Lafayette przybył w d. 14. Marca do Charlestonu w Ameryce południowéy.

Angielskie gazety donoszą, że siła morska Zjednoczonych Stanów wynosi 7 okrętów liniowych, 10 fregat, 2 korwet, i 15 brygów.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Chociaż P. Huskisson iuż przed kilka dniami oświadczył, że Ministrowie nie przełożą odmian do istnieiących ustaw zbożowych na teraźnieyszém posiedzeniu, iednakowoż P. Whitmore uczynił w d. 28. Kwietnia wniosek względem odmiany tych ustaw. Już naprzód wiedziano, że się ten wniosek nie utrzyma, ponieważ Rząd, z rozmaitych powodów sądzi, że ieszcze nie przyszedł czas do wykonania tego środka; iednak istotny zamiar, który miano, został osiągnięty, mianowicie, przygotować iuż za wcześnie właścicieli gruntowych do odmiany, która czy poźniéy czy prędzéy nastąpić musi, i dać Ministrowi sposobność wyrażenia swoiego zdania. Mowę P. Huskissona nie można uważać za zbiiaiącą wniosek, lecz raczey Komentarzem onego, ponieważ zupełnie przychylny zasadzie, i tylko porę teraźnieyszą uważa za niewłaściwą.« Nic, rzekł Minister, niestawia nam tak dobitnego dowodu, że nasz system zbożowy nie iest na pewnéy posadzie oparty i niezgodny z pomyślnością kraiu, iak ceny zboża u naszych sąsiadów Hollendrów i Francuzów, którzy o połowę taniéy, iak my chleb pożywaią. Zamknięciem naszych portów zmieniliśmy stan rolnictwa w chlebnych kraiach Europy, gdy kray nasz 40 lat wprzód, był im ciągle otwarty. Przezto okazał się stosunek, który owym kraiom uymuie sposobów u nas zakupowania, i przynosi nam szkody, ponieważ wymyślone ceny zboża lud cisną i tworzą wysokie podatki na zarobkowość. Wiele sprzeciwia się skutkom nagłego naszych portów otworzenia, które daiąc powod do raptownego przywiezienia zboża z całey Europy na nasze iarmarki, ucisnęłoby nasze rolnictwo; w istocie to wiele mówi za sobą, i wymaga oględnego zastanowienia. Rolnictwo nasze musi mieć opiekę, kiedy go ieszcze wielkie obarczaią ciężary. Wysokie cło w początku na obce zboże nałożone, i powoli zmnieyszone, lub ochraniaiąca cena 60 szyl. z nieustannem cłem 10 szyl., możeby były środki, do oddalenia owéy boiaźni; atoli byłbym zawsze skłonnieyszy walczyć przeciwko początkowym szkodom z wolnego przywozu, iak trzymać się dłużéy systematu, który musi być tak szkodliwy dla interesu kraiu. Wszystko bezpieczeństwo rolnictwa zniknęło; nic nie iest tak u nas igraszce wystawione iak zboże, ponieważ cały nasz system oparty iest na niepewności cen, a to na pierwsze potrzeby wszystkich klas! Możemyż się usprawiedliwić, że lud iednego tygodnia pożywa taniey chleb, i zaraz po tém takowy drożéy płacić musi? W prawdzie nasz ogólny system handlowy nie możemy zupełnie zastosować do rolnictwa płodow; takowe nie możemy tak tanio, iak ląd stały reprodukować, gdy w naszych rękodzielniach właśnie przeciwny zachodzi przypadek. Jeśli zaś ceny zboża naszego będą za wysokie, tedy złe skutki są dla nas nieuchronne; kapitały nasze i robotnicy wyydą za granicę, i wtedy dopiero pocznie się złe dla naszych właścicieli gruntowych. Tylko pomyślność klasy zarobkowéy, nadaie życie rolnictwu. Atoli widziemy iuż, iak Amerykanie wywożą swoie towary bawełniane do portów morza środziemnego w cenie, za którą nasze fabryki nie są w stanie z powodu drogości pierwszych potrzeb do życia; ieśli chcemy utrzymać nasz stan kwitnący, takich rzeczy cierpieć niepowinniśmy.« Minister przeszedł potém do ilości zboża będącego w Anglii pod zamknięciem król. i wystawił, iak powiększyła się potrzeba przez nadzwyczayne pomnożenie się ludności i pomyślności ludu, i wymaga, aby od lat sześciu zsypanych 400,000

kwarterów obcéy pszenicy zostały nakoniec uwolnione z niewoli za opłatą 8 do 10 szyl. od kwarteru, i to miesięcznie po 100,000 kwarterów, by uwolnienie całéy massy nie ucisło targów. Mowy tey słuchano z wielkim udziałem. P. Huskisson prosił Izby, odłożyć ten ważny przedmiot do następuiącego posiedzenia, by także spekulacyie, które prawie iuż swoie granice przestąpiły, niegubiły się w błędniku i nierządziły nieprzewidzianych szkód dla kraiu. Poczém wniosek P. Whitmore odrzucono większością 140 głosów.

Związek Centralny Katolicki w Anglii (*Midland Association*) odprawił w d. 28. z. m. w Birminghamie Zgromadzenie, na którem P. O'Connell miał Mowę.

Obiedwie Izby odbieraią mnóstwo prośb za i przeciwko emancypacyi. — Kanclerz Izby Skarbowéy miał w d. 4. Maia powód, powiedzieć cokolwiek względem prędkiego spadnięcia papierów publicznych. Nie chce ón odnosić się do pierwszéy przyczyny, iednak zapewnia, iż takowa niebawem ustać musi. Nawet niepomyślny kurs wexlów Angielskich nie może dawać powodu do obawy; dawniéy był przeciwny przypadek, a handel przez to nie cierpiał. Tyle pewna, że brak gotowizny daie się w Anglii bardzo czuć, skutek wielkich pożyczek za granicę. Od dnia 1go Stycznia 1824 do Stycznia 1825 wyprowadzono z Anglii do rozmaitych części świata 1,134,407 uncyy złota i 8,705,977 uncyy śrebra.

Izba Niższa przyięła w d. 2. Maia różne uchwały wniesione przez Kanclerza Izby Skarbowey (P. Huskissona) ściągaiące się do zezwolenia wywozu na targi obcego zboża, wprowadzonego do d. 13. Maia 1822, a to w trzech miesiącach i pod pewnemi opłatami, iakoto: od pszenicy 10 szyl., od żyta i strączkowatych owoców 6 1/2 szyl., od ięczmienia 5 szyl., od owsa 3 1/2 szyl. za kwarter, od cetnara mąki 2 szyling. 10 penców.

Gazety Londyńskie zawieraią traktat handlowy podpisany w d. 2. Lutego w Buenos Ayres, między W. Brytanyią i Zjednoczonemi Stanami Rio de la Plata. Prezydent Kongresu, Don Juan de las Heras, traktat ten z 15 Artykułów składaiący się iuż ratyfikował; potwierdzenie Gabinetu Angielskiego iest spodziewane.

Francyia.

Król Jmć przybył w Niedzielę d. 8. Maia z St.Cloud do Tuilleryiów; po Mszy przyymował W. Urzędników, Nuncyiusza Papiezkiego, Posła Króla Jmci Oboiéy Sycylyi, Xięcia Castelcicala, Ministrów, Marszałków, Parów Francyi, Deputowanych i mnóstwo urzędników cywilnych i woyskowych, dał Posłowi Portugalskiemu prywatne posłuchanie i potem przewodniczył Radzie Ministeryalnéy, na któréy Delfin był obecny.

Monitor z d. 2go Maia ogłasza następuiącą Ustawę o prowizyiach wieczystych:

»KAROL, i t. d.« — »Przełożyliśmy, Izby przyięły, rozkazaliśmy i rozkazuiemy, co następuie: Artykuł 1. Prowizyie wieczyste, których Kassa umarzaiąca od swego utworzenia do d. 22. Czerwca 1825 nabyła, nie mogą być zniesione, niteż stósownie do swego przeznaczenia, będąc umorzeniem publicznego długu przed d. 22tym Czerwca 1830. sprzedane. — Art. 2. Prowizyie wieczyste, których Kassa umarzaiąca od d. 22go 1825 do d. 22. Czerwca 1830 nabędzie, powinny być wymazane z wielkiéy Księgi publicznego długu w miarę ich wykupna, i tak, iak z niemi w chwili nabycia połączone Kupony prowizyyne na korzyść Państwa zniesione. — Art. 3. Od dnia ogłoszenia niniéyszéy Ustawy, summy przeznaczone na umorzenie, nie mogą iuż więcéy być użyte na wykupno publicznych papierów, których kurs wyższy iest, iak *al Pari*. Wykupna, które Kassa umarzaiąca przedsiębierze, zaydą tylko z konkurencyią i publicznie. — Art. 4. Właściściciele 5cioprocentowych zapisów prowizyy wieczystych na Skarb, maią przez trzy miesiące, licząc od dnia, w którym niniéysza Ustawa będzie ogłoszoną, prawo, żądać od Ministra Skarbu zamienienia onych na 3procentowe, w cenie 75 fr.; i licząc od tego dnia, w którym Ustawa ta będzie ogłoszoną, do d. 22. Września 1825, maią prawo żądać zamiany na 4 1/2procentowe *al Pari* z zastrzeżeniem wypłaty do d. 22. Wrześ. 1825. Takim sposobem zamienione prowizyie wieczyste maią aż do d. 22. Grud. 1825 przynosić 5 procentu. — Art. 5. Summy, ze zmnieyszenia prowizyi od długu, w skutek zamiany poprzedniczym artykułem uchwalonéy, pochodzące, powinny, od r. 1826 być obrócone na zmnieyszenie podatków: gruntowego, osobistego, od ruchomości, drzwi i okien, w równéy części centymów dodatkowych. Na ten koniec będzie przez Ministar Skarbu w d. 1. Października 1825 r. stan rocznéy ilości owego zmnieyszenia dochodów sporządzony i posłuży za posadę rozporządzeniom Król:, które przywiodą do skutku wykaz zmnieyszenia podatków na r. 1826, niniéyszą Ustawą dozwolony. Niniéysza Ustawa rozpoznana przez Izbę Parów i Deputowanych, uchwalona i przyięta, przez Nas dzisiay sankcyionowana, ma być iako Ustawa Stanu wykonaną; iest więc Naszą wolą, aby w całém Naszém Królestwie i we wszystkich kraiach i prowincyiach Naszemu Panowaniu podległych, zachowywana była. Rozkazuiemy przeto Naszym wyższym i niższym Sądom, wszystkim Zarządom, i

wszystkim innym, aby nininieyszą Ustawę zachowywali, takowey przestrzegali, onę utrzymywać kazali i tę dla wiadomości wszystkich poddanych Naszych wszędzie, gdzie potrzeba, publicznie ogłaszali i w akta wnieść zalecili; ta iest Nasza łaskawa wola, i by stała się rzeczą trwałą, kazaliśmy na niey Naszą Pieczęć wycisnąć.«

»Dań w Paryżu, w Naszym Zamku Tuileryyskim pierwszego dnia Maia, w roku Zbawienia 1825, pierwszego Naszego Panowania.«

»KAROL.«

W imieniu Króla:

Minister i Sekretarz Stanu w Wydziale Skarbu: »J. de Villele.«

Zawidziano i wielką Pieczęcią opatrzono:

Zachowawca Pieczęci Francyi, Minister i Sekretarz Stanu w Wydziale Sprawiedliwości: »Hrabia Peyronnet.«

Znany Denon umarł w d. 28. Kwietnia, w wieku życia swoiego, po 15godzinney chorobie.

Niemcy.

Na taynem posiedzeniu z d. 6. Maia Izba Deputowanych Bawarskich głosowała na wniosek Deputowanego, Hrabiego Soden, dotyczący się wprowadzenia Ustawy względem bankructwa, i uchwaliła (95 głosami przeciwko 12): 1) prosić Rządu, by ile możności iak nayprędzey, a szczególniey dla stanu kupieckiego w drodze konstytucyyney uczynił inacyiatywę do Ustawy względem bankructwa, (oraz 100 głosami przeciwko 7), 2) o uczynienie wniosku do prędkiego przełożenia zupełney księgi ustaw handlowych; 3) oprócz tego o niebawne wydanie poiedynczych przepisów, iakoto: względem utrzymywania książek w ięzyku Niemieckim (61 głosami przeciwko 6); codziennego wciągania spraw do Dziennika, (58 przeciwko 50); zakazania wszelkich skrobaniu, (56 przeciwko 52); czasowego zamykania książek (58 przeciwko 50); odebrania kupcowi zarządu maiątku, który ogłasza się za niepłacącego, (69 przeciwko 38); zabronienia trudnienia się sprawami kupieckiemi bankrutowi przed odzyskaniem formalney zdolności (74 przeciwko 32); sądownego złożenia książek kupca, maiącego zamiar układać się z wierzycielami (65 przeciwko 40); mniemanego oszukanstwa bankruta z nierzetelnego prowadzenia spraw (65 przeciwko 40), lub względem zupełnego braku książek (65 przeciwko 39.)

W Oldenburgu ogłoszono w d. 28 Kwietnia zaślubienie dziedzicznego Xięcia Pawła Fryderyka Augusta z Xiężniczką Idą Anhalcko-Bernburgsko-Schaumburgską.

Szwecyia i Norwegiia.

W d. 29. Kwietnia wyiechał Radca Stanu, Hrabia Loewenhielm, wraz z przeznaczonemi do Poselstwa osobami, na koronacyią Króla Jmci Francuzkiego.

Daniia.

Król na doniesienie Gubernatora wysp Duńskich Wschodnio-Indyyskich, podług którego na wyspie S. Tomasza został odkryty spisek w celu rozboiu morskiego, i w którem doniesieniu uczyniono przełożenia względem sumarycznego postępowania i zaostrzenia kary na takich zbrodniarzy, wydał następuiące rozporządzenie: »Rozkazuiemy, aby każdy przekonany o należenie do takiego związku, maiącego za cel uzbroienie okrętu do rozboiu morskiego, lub, że służył na takim okręcie, lub rozboynikom morskim wskazał dobycz, lub innym sposobem istotnie pomagał, lub też starał się wspierać rozboy morski, powinien być powieszony; ci zaś, którzy w mniey skutecznym sposobie do takiey zbrodni udział mieli, maią być karani wskazaniem ich na robotę w twierdzy na lat kilka, lub podług okoliczności na całe życie.«

Rossyia.

Senatorowi, Radcy Stanu Diwów, poruczony został zarząd Ministeryium Spraw Zewnętrznych pod niebytność Sekretarza Stanu Hrabiego Nesselrode.

Do d. 1. Kwiet. Wydział céntralny wspieraiący wydał 2,520,755 rubli, a ma ieszcze w zapasie 1,311,050 rubli.

Dziennik Peterburgski z d. 23. Kwiet. czyni względem artykułu niedawno w pismach publicznych pod rubryką: »Lipsk« udzielonego następuiącą uwagę: — »W artykule tymże iest mowa o mniemaney, zawartey między Rossyią i Austryią Ugodzie dla odwołania wszystkich Austryickich poddanych, z braku porządnych paszportów do Syberyi wysłanych, iakoteż o prześladowaniach, iakich doznaią w Rossyi cudzoziemcy w należyte nieopatrzeni paszporty i nie maiący znanego zatrudnienia. Wszystkie te twierdzenia są bezzasadne; w Rossyi, iak i w innych kraiach wymagaią tylko, aby cudzoziemcy paszportem lub prawnemi dokumentami udowodnili stan i swoię oyczyznę; ieśli takowych nie maią dokumentów, tedy bywaią wprawdzie iako włóczęgi za granicę wyprowadzeni, lecz nie są na Syberyią wysyłani.«

Redakcyia Józefa Bonsy; Druk Pillerów.